

ZASADY

przeprowadzenia otwartego konkursu ofert na powierzenie do realizacji zadania publicznego z zakresu administracji rządowej realizowanego przez Powiat Raciborski w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Zadanie publiczne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i środki przeznaczone na finansowanie jego realizacji:
 - 1) zadanie pn. „Przeprowadzenie w roku 2024 programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową”;
 - 2) środki przeznaczone na realizację zadania w 2024 r. – do 7 513,00 zł z możliwością zwiększenia o 3 287,00 zł w zależności od ilości środków finansowych otrzymanych przez Powiat Raciborski z budżetu Wojewody Śląskiego;
 - 3) zadanie może być realizowane w terminie od dnia 18.09.2024 r. do dnia 30.11.2024 r.;
 - 4) zadanie publiczne tego samego rodzaju było finansowane przez Powiat Raciborski:
 - w roku 2024 kwotą – 10 800,00 zł – program realizowany od dnia 03.04.2024 r. do dnia 31.07.2024 r.;
 - w roku 2023 kwotą – 10 800,00 zł;
 - w roku 2022 kwotą – 10 152,00 zł;
 - w roku 2021 kwotą – 10 152,00 zł.
2. Program, o którym mowa w ust.1 pkt 1 należy prowadzić w formie spotkań indywidualnych lub grupowych. Realizator może wybrać jedną z powyższych form bądź zastosować obie.
3. Zajęcia grupowe winny być prowadzone w grupach, których wielkość pozwoli na sprawne i niezakłócone ich realizowanie oraz da możliwość wykonywania w trakcie programu praktycznych ćwiczeń grupowych, mających na celu zmianę zachowań i postaw związanych z przemocą oraz rozwijających umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia u uczestników oddziaływań.
4. Łączny czas trwania programu wynosi około 60 godzin zajęć dla każdego uczestnika.
5. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Od zasady tej możliwe są kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni wolnych od pracy.
6. Program powinien zakładać realizację standardów wynikających z § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz wskazywać warunki, jakie musi spełnić jego uczestnik, aby go ukończyć. Wśród warunków uwzględnić należy uczestnictwo w spotkaniach programu na poziomie co najmniej 75% godzin zegarowych. W programie należy również ująć okoliczności, które mogą spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w nim.
7. Program będzie realizowany w oparciu o:
 - 1) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.);
 - 2) rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1164);

- 3) zalecenia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach stanowiące załącznik do niniejszych zasad.
8. Konkurs adresowany jest do organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571 ze zm.).
 9. Dotacja przeznaczona jest na pokrycie bieżących kosztów realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 niniejszych zasad. Z dotacji nie mogą być finansowane przedsięwzięcia, które w inny sposób są finansowane z budżetu Powiatu Raciborskiego. Dotacja nie może być przeznaczona na pokrycie deficytu zrealizowanych wcześniej przedsięwzięć, remonty budynków, zakupy inwestycyjne, zakupy gruntów, działalność gospodarczą, udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym i prawnym, działalność polityczną i religijną.
 10. Oferta na zadanie powinna być złożona na formularzu określonym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r., poz. 2057) w zaklejonej kopercie, z napisem: „Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową” oraz danymi Oferenta.
 11. Do oferty, która musi zawierać wypełnione wszystkie pola, należy dołączyć:
 - 1) aktualny wyciąg Oferenta z właściwego rejestru;
 - 2) statut Oferenta;
 - 3) uchwałę o przeznaczeniu wyniku finansowego ogółem na całokształcie działalności za rok 2023, jeżeli była podjęta lub oświadczenie o niepodjęciu takiej uchwały;
 - 4) oświadczenie o:
 - a) braku zajęć komorniczych oraz o niezaleganiu z płatnościami na zobowiązania cywilne;
 - b) nie działaniu oferenta w celu osiągnięcia zysku;
 - 5) Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.
 12. Dokumenty, z wyłączeniem odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, zobowiązania i oświadczenia dołączone do oferty dla swojej ważności muszą być opatrzone datą, pieczęcią oraz podpisem osób uprawnionych do reprezentowania Oferenta. Niespełnienie tego wymogu spowoduje nieważność oferty.
 13. W przypadku złożenia kserokopii dokumentów, zobowiązań oraz oświadczeń wszystkie strony muszą być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osoby do tego upoważnione.
 14. Przy wyborze najkorzystniejszych ofert stosowane będą następujące kryteria:
 - 1) ocena kosztorysu realizacji zadania publicznego;
 - 2) kwalifikacje osób przewidzianych do realizacji zadania publicznego;
 - 3) jakość zasobów posiadanych do realizacji zadania publicznego;
 - 4) doświadczenie w realizacji tego typu zadań;
 - 5) doświadczenie we współpracy z powiatem;
 - 6) możliwość realizacji zadania.
 15. Kryteria oceniane będą w skali:
 - 1) kryterium 1) – od 0 do 10 punktów;
 - 2) kryterium 2) – od 0 do 7 punktów;
 - 3) kryterium 3) – od 0 do 7 punktów;
 - 4) kryterium 4) – od 0 do 6 punktów;
 - 5) kryterium 5) – od 0 do 3 punktów;
 - 6) kryterium 6) – od 0 do 10 punktów.
 16. Wymagana liczba punktów uprawniających oferentów do otrzymania dotacji wynosi 60% maksymalnej sumy punktów możliwych do uzyskania.

17. Ofertę należy złożyć w terminie do dnia 10.09.2024 r. w Biurze Obsługi Klienta Starostwa Powiatowego w Raciborzu, Plac Stefana Okrzei 4. Do zadania każdy Oferent może złożyć tylko jedną ofertę, w której koszt realizacji zadania wynosić będzie do 7 513,00 zł.
18. W przypadku nadesłania oferty pocztą liczy się data jej wpływu do Starostwa Powiatowego w Raciborzu.
19. Odrzuceniu podlega oferta:
 - 1) zawierająca zadanie niezgodne z ogłoszeniem o konkursie;
 - 2) zawierająca zadanie, w którym zaplanowana przez wnioskodawcę kwota dotacji Powiatu przekracza kwotę dotacji podaną w ogłoszeniu o konkursie;
 - 3) złożona na druku innym niż wskazanym w ogłoszeniu o konkursie;
 - 4) złożona po terminie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie;
 - 5) niekompletna w stosunku do wymogów zawartych w ogłoszeniu o konkursie;
 - 6) nieczytelna;
 - 7) dotycząca zadania, które nie jest objęte celami statutowymi podmiotu składającego wniosek;
 - 8) złożona przez podmiot nieuprawniony do wzięcia udziału w konkursie.
20. Złożona oferta nie podlega uzupełnieniu. Za kompletność wniosku odpowiada Oferent.
21. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do dnia 17.09.2024 r. Decyzję dotyczącą wyboru najkorzystniejszej oferty i wysokości udzielonej dotacji podejmuje Zarząd Powiatu po zapoznaniu się z opinią Komisji konkursowej.
22. Wyniki konkursu ogłoszone zostaną poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Raciborzu, Plac Stefana Okrzei 4 oraz na stronie bip.powiatraciborski.pl w zakładce „Organizacje pozarządowe – Konkursy – Ogłoszenia 2024”.
23. Szczegółowe i ostateczne warunki realizacji, finansowania i rozliczania zadania regulować będzie umowa, zawarta przed datą rozpoczęcia realizacji zadania pomiędzy Powiatem Raciborskim, reprezentowanym przez Zarząd Powiatu a Oferentem.
24. Szczegółowe informacje dotyczące konkursu uzyskać można stronie bip.powiatraciborski.pl w zakładce „Organizacje pozarządowe – Konkursy – Ogłoszenia 2024” lub w Referacie Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Raciborzu, Plac Stefana Okrzei 4, pokój nr 9B, tel. 32 45 97 347 lub 32 45 97 348.
25. Sprawy nieuregulowane niniejszym ogłoszeniem będą prowadzone w oparciu o Program współpracy Powiatu Raciborskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań.

KIEROWNIK REFERATU
SPRAW SPOŁECZNYCH

Aleksander Kasprzak

STAROSTA

Grzegorz Swoboda

Działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku
o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 1249 z późn. zm.), ustalam:

**Zalecenia dotyczące opracowania i realizacji programów
oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących
przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024 – 2030.**

Programy korekcyjno – edukacyjne winny być realizowane zgodnie z zapisami:

I. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 1249 z późn. zm.);

II. rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku
w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
domową (Dz. U. z 2023 roku, poz. 1163);

III. rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku
w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach
korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach
psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru
zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku
z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach
(Dz.U. z 2023 roku, poz. 1164);

IV. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030
ustanowionego Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku
(M.P. z 2023 roku, poz. 1232), tj. Kierunkiem działań określonym w pkt 3.3.
*„Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów
korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy
domowej”* wraz załącznikiem nr 1 *„Wydatki z budżetu państwa na lata 2024-2030
w związku z uchwaleniem Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej”*.

1. Za realizację programu korekcyjno-edukacyjnego odpowiada podmiot realizujący.
Powiat sprawuje nadzór nad prawidłową realizacją zadania.
2. Realizatorami programów korekcyjno-edukacyjnych mogą być jednostki samorządu
terytorialnego szczebla powiatowego z możliwością współpracy z organizacjami
pozarządowymi.

3. Zgodnie z zapisem pkt 3.3.4. *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030* zaleca się zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych w każdym powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach.
4. Za weryfikację kwalifikacji osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne odpowiedzialny jest powiat nadzorujący realizację zadania. Kwalifikacje osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne powinny być zgodne z wymogami określonymi w § 6 i 7 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
5. Przyjęty do realizacji program korekcyjno-edukacyjny winien zostać opracowany na piśmie i stanowić odrębny dokument. Przebieg realizacji programu oraz działania monitorujące zachowania osób stosujących przemoc domową po ukończeniu programu, również winny być dokumentowane w sposób umożliwiający dokonanie oceny realizacji zadania.
6. Program powinien zakładać realizację standardów wynikających z § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz wskazywać warunki, jakie musi spełnić jego uczestnik, aby go ukończyć. Wśród warunków uwzględnić należy uczestnictwo w spotkaniach programu na poziomie **co najmniej 75% godzin zegarowych**. W programie należy również ująć okoliczności, które mogą spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w nim.
7. Zawartość merytoryczna programów korekcyjno-edukacyjnych winna uwzględniać standard prowadzenia takich programów założony w § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Rekomenduje się, aby tematyka zajęć uwzględniała:
 - **społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej** – powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między kobietami i mężczyznami oraz rodzicami i dziećmi,
 - **problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich** – potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie osób doznających przemocy, proces wiktymizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje,
 - **planowanie i rozwijanie samokontroli** – mechanizmy agresywnych zachowań, zaprzeczanie aktom przemocy i zniekształcanie obrazu minionych wydarzeń, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie technik powstrzymywania agresywnych reakcji,
 - **uzależnienia a problem przemocy** – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy, zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami rodziców, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych,
 - **komunikacja interpersonalna** – zdolność do rozpoznawania oraz konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych,
 - **promocja pozytywnych standardów i wartości życia rodzinnego** – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerłość i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół

partnerki/partnera, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków, partnerstwo ekonomiczne,

- **przemoc seksualna** – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę/partnera zachowań i sytuacji związanych z seksem, jako ważnej formy przemocy,
- **dzieci, przemoc i wychowanie** – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich,
- **tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych** – nauka pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi i trudnościami w kontaktach interpersonalnych z takimi osobami.

Ponadto, zgodnie z § 2 pkt 9 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, **każdemu uczestnikowi programów należy przekazać informacje o możliwości podejmowania działań terapeutycznych.**

Zawartość merytoryczna programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową powinna, oprócz oddziaływań edukacyjnych, obejmować praktyczne ćwiczenia dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych, zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

8. Do programu powinna być prowadzona wstępna kwalifikacja uczestników, uwzględniająca diagnozę ich funkcjonowania i sytuacji życiowej, a także specyfikę przemocy, którą stosowali. Działania kwalifikacyjne, w tym diagnoza winny być dokumentowane.
9. Osoby, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, mogą uczestniczyć w programie korekcyjno-edukacyjnym po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.
10. Za uczestnika programu korekcyjno-edukacyjnego przyjmuje się osobę, która podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie (w szczególności: warunki, jakie należy spełnić, by program ukończyć oraz okoliczności powodujące wykluczenie z programu) oraz rozpocznie udział w spotkaniach indywidualnych lub grupowych.
11. Osobom, które zgłosiły się do programu korekcyjno-edukacyjnego, powiat wydaje zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zaświadczenie podpisuje starosta/prezydent miasta, bądź osoba przez niego upoważniona.
12. W przypadku realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej np. poprzez realizację programów w innych godzinach lub dniach, od tych, w których udzielana jest pomoc osobom doznającym przemocy. Nie dopuszcza się prowadzenia programów korekcyjno - edukacyjnych w miejscach zapewniających całodobowe schronienie dla osób doświadczających przemocy domowej.
13. Programy należy prowadzić w **formie spotkań indywidualnych lub grupowych. Realizator może wybrać jedną z powyższych form, bądź zastosować obie.** W przypadku zajęć grupowych, winny one być prowadzone w grupach, których wielkość pozwoli na sprawne i niezakłócone ich realizowanie oraz da możliwość wykonywania w trakcie programu praktycznych ćwiczeń grupowych, mających na celu zmianę

zachowań i postaw związanych z przemocą oraz rozwijających umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia u uczestników oddziaływań.

14. Rekomenduje się, aby łączny czas trwania programu wynosił **około 60 godzin**. Od zasady tej przewiduje się odstępstwa w zakresie pomniejszenia liczby wymaganych godzin zajęć dla każdego uczestnika, pod warunkiem realizacji standardów wskazanych w § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową i uwzględnienia treści programowych wymienionych w pkt 7 Zaleceń.
15. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Od zasady tej możliwe są kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni wolnych od pracy.
16. Osoba dołączająca do programu korekcyjno-edukacyjnego prowadzonego w trybie ciągłym, niezależnie na jakim etapie realizacji programu do niego przystępuje, winna mieć możliwość zrealizowania wszystkich treści programowych określonych w pkt 7 Zaleceń.
17. Osobom, które spełniły warunki ukończenia programu, powiat wydaje zaświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które podpisuje starosta/prezydent miasta, bądź osoba przez niego upoważniona.
18. Osoby uczestniczące w programach, zgodnie z zapisem pkt 3.3.7. *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030*, winny być objęte po ich ukończeniu badaniami skuteczności programu przez monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową przez okres do 3 lat po ukończeniu programu, gdzie wskaźnikiem skuteczności jest liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy.
W programie należy określić częstotliwość prowadzonego monitoringu. Jednorazowe zmonitorowanie zachowania osoby, która ukończyła program jest niewystarczające.
19. Wysokość przyznanych jednostce samorządu terytorialnego środków jest uzależniona od wysokości budżetu przyznanego dla województwa śląskiego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przeznaczanego na realizację tego zadania w danym roku budżetowym.
Kalkulując koszt realizacji zadania, należy przyjąć, że zgodnie z założeniami *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030*, koszt realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego **na jednego uczestnika wynosi do 1 000 zł**.
20. Środki finansowe na realizację programów korekcyjno - edukacyjnych mogą być wydatkowane na:
 - wynagrodzenia specjalistów prowadzących program,
 - wynajem pomieszczeń na potrzeby prowadzenia programu oraz opłacenie mediów
 - zakup materiałów niezbędnych do realizacji programu, w tym biurowych (np. papier, tonery do drukarki) oraz artykułów spożywczych dla uczestników,
 - inne koszty związane z bezpośrednią realizacją programu, **w kwocie nieprzekraczającej 10% dotacji na 1 uczestnika**.

Wydatkując środki finansowe z dotacji, należy każdorazowo brać pod uwagę celowość oraz gospodarność ich wydatkowania. Tak więc przy realizacji działań należy zawsze dobierać odpowiednie, optymalne i racjonalne metody oraz środki dla osiągnięcia zamierzonych celów. Ponadto należy oszczędnie i wydajnie wykorzystywać przyznane środki finansowe, dążąc do osiągnięcia najlepszego stosunku wykorzystanych zasobów do osiągniętych rezultatów.

- 21.** W odniesieniu do programów korekcyjno-edukacyjnych prowadzonych w trybie ciągłym, należy zwrócić szczególną uwagę na terminy zawierania umów z realizatorami, tak aby zapewnić ciągłość prowadzenia programów w tym trybie, nie doprowadzając do sytuacji, w której zajęcia prowadzone są nieprzerwanie bez stosownego umocowania.
- 22.** Dane sprawozdawcze przekazywane przez realizatorów programów korekcyjno-edukacyjnych winny zawsze odnosić się do osób będących uczestnikami programu (pkt 10 Zaleceń) oraz osób, które ukończyły program, przyjmując za ukończenie spełnienie przez uczestnika warunku wskazanego w pkt 6 Zaleceń oraz warunków wskazanych przez realizatorów w programie.